

Η Ελληνική Ξενοδοχία στα Χρόνια της Κρίσης, 2008–2018

Γιώργος Πετράκος

Γενικός Διευθυντής ΙΤΕΠ

Αν. Καθηγητής Ποσοτικών Μεθόδων, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Χριστίνα Μπενέκη

Αν. Καθηγήτρια Μαθηματικών - Στατιστικής, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Σοφία Πανούση

Οικονομολόγος, Ερευνήτρια ΙΤΕΠ

ΑΘΗΝΑ 2020

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1996 με πρωτοβουλία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ) και μετεξελίχθηκε το 2019 σε ένα αυτόνομο ερευνητικό ινστιτούτο, με κύριο σκοπό τη διεξαγωγή έρευνας και μελέτης του τουριστικού τομέα στην Ελλάδα και σε άλλες ανταγωνίστριες χώρες. Έχοντας ως επίκεντρο το Ελληνικό Ξενοδοχείο, το ΙΤΕΠ προχωράει σε έρευνες πεδίου ανάλογα με τις ανάγκες της τουριστικής αγοράς, της ξενοδοχίας και των απαιτήσεων των εκάστοτε συνθηκών και δεδομένων

Το ΙΤΕΠ έχει ιδιαίτερα σημαντική πορεία και ένα πλούσιο ερευνητικό έργο. Κάθε χρόνο εκδίδει την ετήσια έρευνα πεδίου για τις επιδόσεις των Ελληνικών Ξενοδοχείων, έχει υλοποιήσει πάνω από 40 μελέτες, έχει διοργανώσει συνέδρια για τον τουρισμό, έχει αναδείξει τα προβλήματα του κλάδου, προβλήματα που προκύπτουν είτε από την υφή των τουριστικών μας δεδομένων, είτε συγκυριακά.

Όλα αυτά τα χρόνια το ΙΤΕΠ έχει δημιουργήσει τη σημαντικότερη, την πιο έγκυρη και την πιο τεκμηριωμένη, ίσως και τη μοναδική, βάση δεδομένων με στοιχεία για την ξενοδοχία και τον τουρισμό.

Η επιστημονική ομάδα του ΙΤΕΠ προχώρησε στην περαιτέρω εκμετάλλευση και αξιοποίηση του μεγάλου όγκου δεδομένων που είχε συγκεντρωθεί από τις ετήσιες έρευνες της τελευταίας δεκαετίας. Εφαρμόζοντας κοινή μεθοδολογία ελέγχου, διαχείρισης και ανάλυσης πέτυχε να αποτυπώσει στην παρούσα μελέτη ιδιαίτερα χρήσιμα στοιχεία και συμπεράσματα αναφορικά με την εξέλιξη των βασικών δεικτών της ελληνικής ξενοδοχίας την περίοδο 2008-2018, η οποία συνέπεσε με τα χρόνια της οικονομικής κρίσης που έπληξε τη χώρα μας.

Όπως φαίνεται από την ανάλυση όλων αυτών των δεδομένων, η ελληνική ξενοδοχία κατά τη δεκαετία αυτή δεν επέδειξε μόνο ανθεκτικότητα, αλλά

αποδείχτηκε ένας από τους κύριους στυλοβάτες της ελληνικής οικονομίας, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην άμβλυση των οδυνηρών επιπτώσεων που είχε η οικονομική κρίση.

Όπως συνήθως συμβαίνει, πίσω από κάθε δημιουργικό έργο, όπως είναι αυτή η μελέτη, υπάρχει μια ιδιαίτερα παραγωγική ομάδα, αυτοί οι άνθρωποι που κατέθεσαν όχι μόνο τη γνώση τους, αλλά και το μεράκι τους και την αγάπη τους για τη στατιστική επιστήμη του τουρισμού. Οφείλω να ευχαριστήσω τον επιστημονικό διευθυντή του ΙΤΕΠ, καθηγητή κ. Γεώργιο Πετράκο και ιδιαίτερος την επί σειρά ετών επιστημονική συνεργάτιδα του ΙΤΕΠ, την κυρία Σοφία Πανούση, για τη διαρκή προσφορά της και τη στήριξη του Ινστιτούτου. Και βεβαίως τίποτε από όλα αυτά δε θα μπορούσαν να υλοποιηθούν, αν ο πρόεδρος του ΞΕΕ κ. Αλέξανδρος Βασιλικός δεν εμπιστευόταν τη δύναμη της επιστημονικής τεκμηρίωσης, όπως αυτή προέρχεται από τις έρευνες και τις μελέτες του ΙΤΕΠ.

Ευελπιστούμε, ότι η μελέτη αυτή θα αποτελέσει παρακαταθήκη στην τουριστική βιβλιογραφία, καθώς συγκεντρώνει πλούτο πληροφοριών όχι μόνο για τον ελληνικό τουρισμό και την ξενοδοχία, αλλά και για τον παγκόσμιο τουρισμό, καθώς και τον τουρισμό των κύριων ανταγωνιστριών χωρών της Ελλάδας κατά τη δεκαετία 2008-2018.

Κωνσταντίνα Σβύνου
Πρόεδρος του ΙΤΕΠ

Οκτώβριος 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	23
----------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 2008-2018	27
2.1 Η διαχρονική εξέλιξη του παγκόσμιου τουρισμού (συνολικά) την περίοδο 2008-2018	27
2.2 Η διαχρονική εξέλιξη του παγκόσμιου τουρισμού σε περιφερειακό επίπεδο κατά τη δεκαετία 2008-2018.....	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 2008-2018	35
3.1 Η διαχρονική εξέλιξη των αφίξεων και των τουριστικών εισπράξεων, 2008-2018	35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 2008-2018	45
4.1 Η διαχρονική εξέλιξη του ελληνικού τουρισμού (συνολικά), 2008-2018	45
4.2 Οι τουριστικές εισπράξεις ανά λόγο ταξιδιού κατά την περίοδο 2008-2018	53
4.3 Η εξέλιξη της εποχικής κατανομής των ταξιδιωτικών εισπράξεων ανά τρίμηνο τη δεκαετία 2008-2018	55
4.4 Τα βασικά τουριστικά μεγέθη ανά Περιφέρεια, 2016-2018.....	57
4.5 Η τουριστική κίνηση στα ξενοδοχειακά καταλύματα τη δεκαετία 2008-2018	61
4.6 Η εποχικότητα της τουριστικής κίνησης στα ξενοδοχειακά καταλύματα 2008 και 2018	65

4.7	Τουριστική κίνηση στα ξενοδοχειακά καταλύματα ανά Περιφέρεια 2008-2018	72
4.8	Ο εγχώριος τουρισμός κατά την περίοδο 2008-2018	79
4.9	Η απασχόληση στον κλάδο καταλύματος – εστίασης 2008-2018.....	84

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2008-2018	89
5.1 Το ξενοδοχειακό δυναμικό της Ελλάδας την περίοδο 2008-2018.....	89
5.2 Η διάρθρωση του ξενοδοχειακού δυναμικού της Ελλάδας την περίοδο 2008-2018	91
5.3 Η περιφερειακή κατανομή του ξενοδοχειακού δυναμικού της Ελλάδας την περίοδο 2008-2018.....	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2008-2018...	107
6.1 Η ταυτότητα και η μεθοδολογία της έρευνας.....	107
6.2 Η μεθοδολογία του σχεδιασμού της έρευνας	109
6.3 Η μεθοδολογία διαχείρισης και ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας (Survey Data Management and Analysis)	117
6.4 Μέση Πληρότητα στα Ελληνικά Ξενοδοχεία 2008-2018	122
6.5 Μέση Τιμή Δίκλινου Δωματίου στα Ελληνικά Ξενοδοχεία 2008-2018 ..	150
6.6 Η εξέλιξη της μέσης τιμής και της πληρότητας: Εναλλακτικές μέθοδοι	175
6.7 Μέσο έσοδο ανά δωμάτιο και συνολικός τζίρος ξενοδοχείων	183

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ.....	197
7.1 Συνολική απασχόληση.....	197
7.2 Απασχόληση ανδρών και γυναικών.....	215
7.3 Κόστος μισθοδοσίας.....	219

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	225
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	231

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1 Διαχρονική εξέλιξη του Παγκόσμιου Τουρισμού, 2008-2018	30
Πίνακας 2.2 Διαχρονική Εξέλιξη του Παγκόσμιου Τουρισμού σε Περιφερειακό Επίπεδο, 2008-2018	33
Πίνακας 3.1 Αφίξεις Αλλοδαπών Τουριστών στα Σύνορα (σε χιλιάδες) 2008-2018.....	36
Πίνακας 3.2 Οι Τουριστικές Εισπράξεις (σε USD εκατ.), 2008-2018	37
Πίνακας 3.3 Επιμέρους Μερίδια Αφίξεων επί των Μεσογειακών Χωρών, 2008 - 2018.....	40
Πίνακας 3.4 Επιμέρους Μερίδια Εισπράξεων επί των Μεσογειακών Χωρών, 2008-2018.....	41
Πίνακας 4.1 Ελλάδα: Βασικά Τουριστικά Μεγέθη, 2008-2018	49
Πίνακας 4.2 Ελλάδα: Βασικά Τουριστικά Μεγέθη, Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές, 2008-2018	50
Πίνακας 4.3 Εισπράξεις ανά λόγο ταξιδιού.....	53
Πίνακας 4.4 Ποσοστιαίες μεταβολές των εισπράξεων ανά λόγο ταξιδιού, 2008-2018.....	55
Πίνακας 4.5 Εκατοστιαία Κατανομή των Ταξιδιωτικών Εισπράξεων ανά Τρίμηνο, 2008-2018.....	56
Πίνακας 4.6 Βασικά Τουριστικά Μεγέθη ανά Περιφέρεια (1), 2016-2018.....	57
Πίνακας 4. Βασικά Τουριστικά Μεγέθη ανά Περιφέρεια (2), 2016-2018.....	58
Πίνακας 4.8 Κατανομή των Βασικών Τουριστικών Μεγεθών ανά Περιφέρεια (% , Μ.Ο. Περιφέρειας), 2016-2018	60
Πίνακας 4.9 Τουριστική Κίνηση στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα. Έτη 2008-2018.....	63
Πίνακας 4.10 Διανυκτερεύσεις στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα ανά Μήνα, 2008 και 2018.....	65
Πίνακας 4.11 Κατανομή Διανυκτερεύσεων στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα ανά Τουριστική Περίοδο (%), 2008 και 2018	66
Πίνακας 4.12 Μερίδια Διανυκτερεύσεων στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα και Δείκτες Εποχικότητας, 2008 και 2018	71

Πίνακας 4.13 Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα 2008-2018 Ανατ. Μακεδονία-Θράκη-Δυτ. Μακεδονία-Ηπειρος.....	73
Πίνακας 4.14 Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα 2008-2018 Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα-Βόρειο Αιγαίο	74
Πίνακας 4.15 Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα 2008-2018 Ιόνια Νησιά-Νότιο Αιγαίο-Κρήτη.....	74
Πίνακας 4.16 Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα 2008-2018 Αττική-Κεντρική Μακεδονία.....	75
Πίνακας 4.17 Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα 2008-2018 Δυτική Ελλάδα-Πελοπόννησος.....	76
Πίνακας 4.18 Διανυκτερεύσεις Ημεδαπών και Αλλοδαπών σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα ανά Περιφέρεια. Μεταβολές και Μερίδια (%)	77
Πίνακας 4.19 Αριθμός Διανυκτερεύσεων Ημεδαπών Τουριστών.....	80
Πίνακας 4.20 Μερίδια Διανυκτερεύσεων Ελλήνων Τουριστών στο Εσωτερικό και στο Εξωτερικό και Δείκτες Εποχικότητας, 2008 και 2018	82
Πίνακας 4.21 Δαπάνες Ημεδαπών Τουριστών (€)	83
Πίνακας 4.22 Απασχόληση κατά Επιλεγμένους Κλάδους Δραστηριότητας και Μερίδια Κλάδου, 2008-2018	85
Πίνακας 4.23 Απασχόληση κατά Επιλεγμένους Κλάδους Δραστηριότητας και Μερίδια Κλάδου, Γ΄ Τρίμηνο. Έτη 2008-2018.....	87
Πίνακας 5.1 Διαχρονική Εξέλιξη Ξενοδοχειακού Δυναμικού, 2008-2018.....	90
Πίνακας 5.2 Σύνθεση του Ξενοδοχειακού Δυναμικού. Έτη 2008-2018.....	92
Πίνακας 5.3 Μέσο Μέγεθος ανά Κατηγορία, 2008-2018.....	94
Πίνακας 5.4 Μεταβολές του Ξενοδοχειακού Δυναμικού ανά Περιφέρεια, 2008-2018.....	97
Πίνακας 5.5 Μέσο Μέγεθος Ξενοδοχείων ανά Περιφέρεια, 2008-2018.....	99
Πίνακας 5.6 Μερίδια Περιφερειών στο Ξενοδοχειακό Δυναμικό της Χώρας (δωμάτια), 2008-2018	100
Πίνακας 5.7 Σύνθεση Ξενοδοχειακού Δυναμικού ανά Περιφέρεια, 2008-2018 (σε δωμάτια).....	103
Πίνακας 6.1 Η Ταυτότητα της Έρευνας.....	109
Πίνακας 6.2 Ελάχιστο εμβαδόν ανά τύπο δωματίου και κατηγορία (ενδεικτικά)	111
Πίνακας 6.3 Κατανομή των ελληνικών ξενοδοχείων ανά κατηγορία και μέγεθος, 2018	113
Πίνακας 6.4 Οι Ελληνικές Διοικητικές Περιφέρειες και οι Κωδικοί τους (NUTS).....	114
Πίνακας 6.5 Αριθμός και Ποσοστό Ελλειπουσών Τιμών Ενδεικτικά σε Μεταβλητές (2018)	118
Πίνακας 6.6 Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού των Μεταβλητών της Έρευνας του 2018	119

Πίνακας 6.7 Κατανομή Πληθυσμού και Δείγματος των Ξενοδοχείων το 2018	120
Πίνακας 6.8 Διαχρονική Εξέλιξη Πληρότητας στα Ξενοδοχεία, 2008-2018 (%).....	123
Πίνακας 6.9 Μεσοσταθμική Πληρότητα Ξενοδοχείων ανά Περιφέρεια 2008-2018 (%).....	125
Πίνακας 6.10 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία, ανά Περιφέρεια, Μάιος 2008-2018.....	140
Πίνακας 6.12 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος, Μάιος 2008-2018	144
Πίνακας 6.13 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος, Αύγουστος 2008-2018.....	145
Πίνακας 6.14 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία, Μάιος 2008-2018.....	147
Πίνακας 6.15 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία, Αύγουστος 2008-2018	149
Πίνακας 6.16 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου στα Ξενοδοχεία, 2008-2018	151
Πίνακας 6.17 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου στα Ξενοδοχεία, ανά Περιφέρεια, Μάιος 2008-2018.....	166
Πίνακας 6.18 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου στα Ξενοδοχεία, ανά Περιφέρεια, Αύγουστος 2008-2018	167
Πίνακας 6.19 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δωματίου στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος, Μάιος 2008-2018	170
Πίνακας 6.20 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δωματίου στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος, Αύγουστος 2008-2018.....	171
Πίνακας 6.21 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δωματίου στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία, Μάιος 2008-2018.....	173
Πίνακας 6.22 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δωματίου στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία, Αύγουστος 2008-2018	174
Πίνακας 6.23 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσου Εσόδου ανά Δωμάτιο στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία, 2009-2018	187
Πίνακας 6.24 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσου Εσόδου ανά Δωμάτιο στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος, 2009-2018.....	189
Πίνακας 6.25 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Εσόδου ανά Δωμάτιο στα Ξενοδοχεία, ανά Περιφέρεια, 2009-2018	190
Πίνακας 6.26 Διαχρονική Εξέλιξη Συνολικού Τζίρου στα Ξενοδοχεία 2009-2018.....	191
Πίνακας 6.27 Διαχρονική Εξέλιξη Συνολικού Τζίρου στα Ξενοδοχεία, ανά Περιφέρεια, 2009-2018	193
Πίνακας 6.28 Διαχρονική Εξέλιξη Συνολικού Τζίρου στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία, 2009-2018	194

Πίνακας 6.29 Διαχρονική Εξέλιξη Συνολικού Τζίρου στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος, 2009-2018	195
Πίνακας 7.1 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης στα Ξενοδοχεία, 2008-2018 (%).....	198
Πίνακας 7.2 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος, Μάιος 2009-2018	205
Πίνακας 7.3 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος, Αύγουστος 2009-2018.....	206
Πίνακας 7.4 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης στα Ξενοδοχεία, ανά Περιφέρεια, Μάιος 2009-2018.....	207
Πίνακας 7.5 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης στα Ξενοδοχεία, ανά Περιφέρεια, Αύγουστος 2009-2018	208
Πίνακας 7.6 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία, Μάιος 2008-2018.....	209
Πίνακας 7.7 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία, Αύγουστος 2008-2018	210
Πίνακας 7.8 Διαχρονική Εξέλιξη Αριθμού Απασχολούμενων ανά Δωμάτιο 2009-2018.....	211
Πίνακας 7.9 Διαχρονική Εξέλιξη Αριθμού Απασχολούμενων ανά Δωμάτιο, ανά Κατηγορία 2009-2018	213
Πίνακας 7.10 Διαχρονική Εξέλιξη Αριθμού Απασχολούμενων ανά Δωμάτιο, ανά Περιφέρεια, 2008-2018	214
Πίνακας 7.11 Διαχρονική Εξέλιξη Αριθμού Απασχολούμενων ανά Φύλο Μάιος- Αύγουστος 2011-2018	215
Πίνακας 7.12 Διαχρονική Εξέλιξη Αναλογίας Απασχολούμενων Γυναικών στα Ξενοδοχεία, ανά Περιφέρεια (%), Μάιος- Αύγουστος 2011-2018	217
Πίνακας 7.13 Αναλογία Απασχολούμενων Γυναικών στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία 2011-2018	218
Πίνακας 7.14 Αναλογία Απασχολούμενων Γυναικών στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος 2011-2018.....	218
Πίνακας 7.15 Κόστος Μισθοδοσίας 2010-2018.....	219
Πίνακας 7.16 Διαχρονική Εξέλιξη Κόστους Μισθοδοσίας στα Ξενοδοχεία ανά Κατηγορία 2010-2018	220
Πίνακας 7.17 Διαχρονική Εξέλιξη Κόστους Μισθοδοσίας στα Ξενοδοχεία ανά Μέγεθος 2010-2018	221
Πίνακας 7.18 Διαχρονική Εξέλιξη Κόστους Μισθοδοσίας στα Ξενοδοχεία, ανά Περιφέρεια, 2010-2018	223

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 2.1 Ποσοστιαίες μεταβολές των διεθνών αφίξεων και εισπράξεων, 2008-2018.....	30
Διάγραμμα 2.2 Μερίδια Αφίξεων και Εισπράξεων ανά Περιφέρεια. Έτη 2008 & 2018	32
Διάγραμμα 3.1 Ποσοστιαίες Μεταβολές Αφίξεων - Εισπράξεων σε Επιλεγμένες Ανταγωνίστριες Χώρες, 2008-2018.....	39
Διάγραμμα 3.2 Μερίδια Αφίξεων - Εισπράξεων επί Μεσογειακού Τουρισμού: Επιλεγμένες Ανταγωνίστριες Χώρες (% , μέσοι όροι), 2008-2018.....	42
Διάγραμμα 4.1 Αφίξεις – Διανυκτερεύσεις μη Κατοίκων στην Ελλάδα, 2008-2018.....	48
Διάγραμμα 4.2 Τουριστικές Εισπράξεις και Πληρωμές στην Ελλάδα, 2008-2018.....	51
Διάγραμμα 4.3 Δαπάνη ανά Ταξίδι και Μέση Διάρκεια Παραμονής μη Κατοίκων στην Ελλάδα, 2008-2018.....	51
Διάγραμμα 4.4 Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές σε Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Ελλάδας (1), 2008-2018.....	52
Διάγραμμα 4.5 Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές σε Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Ελλάδας (2), 2008-2018.....	52
Διάγραμμα 4.6 Εισπράξεις ανά λόγο ταξιδιού (σε χιλιάδες), 2008-2018.....	54
Διάγραμμα 4.7 Ποσοστιαία Κατανομή των Ταξιδιωτικών Εισπράξεων ανά Τρίμηνο, 2008-2018.....	56
Διάγραμμα 4.8 Μεταβολές Βασικών Τουριστικών Μεγεθών ανά Περιφέρεια (%), 2016-2018.....	59
Διάγραμμα 4.9 Κατανομή Βασικών Τουριστικών Μεγεθών σε Επιλεγμένες Περιφέρειες, (Μέσοι όροι Περιφέρειας 2016-2018, %)	61
Διάγραμμα 4.10 Διαχρονική Εξέλιξη Αφίξεων Ημεδαπών και Αλλοδαπών Τουριστών στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα, 2008-2018	62
Διάγραμμα 4.11 Τουριστική Κίνηση στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα, 2008-2018 (% μεταβολές).....	64
Διάγραμμα 4.12 Πληρότητα στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα, 2008-2018	64

Διάγραμμα 4.13 Ποσοστιαία Κατανομή Διανυκτερεύσεων στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα ανά Τουριστική Περίοδο, 2008 και 2018.....	66
Διάγραμμα 4.14 Συνολικές Διανυκτερεύσεις (σε χιλιάδες) στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα ανά μήνα, 2008 και 2018	67
Διάγραμμα 4.15 Γραφική Απεικόνιση του Συντελεστή Gini.....	68
Διάγραμμα 4.16 Σύγκριση Εποχικού Προτύπου Διανυκτερεύσεων Ημεδαπών-Αλλοδαπών στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα, 2008 και 2018 ...	70
Διάγραμμα 4.17 Καμπύλες Lorenz για τις Μηνιαίες Διανυκτερεύσεις Ημεδαπών-Αλλοδαπών στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα, 2008 και 2018 ...	72
Διάγραμμα 4.18 Μεταβολή Διανυκτερεύσεων Ημεδαπών και Αλλοδαπών στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα ανά Περιφέρεια 2018/08 (%)	77
Διάγραμμα 4.19 Μεριδία Διανυκτερεύσεων Ημεδαπών και Αλλοδαπών Τουριστών σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα (Μέσοι Όροι 2008-2018, %)....	78
Διάγραμμα 4.20 Εξέλιξη Διανυκτερεύσεων Ημεδαπών Τουριστών στο Εσωτερικό και το Εξωτερικό, 2008-2018	81
Διάγραμμα 4.21 Μεριδία Διανυκτερεύσεων Ημεδαπών Τουριστών στο Εσωτερικό και το Εξωτερικό, Συνολικά και σε Συγγενείς και Φίλους, 2008-2018.....	81
Διάγραμμα 4.22 Καμπύλες Lorenz για τις Μηνιαίες Διανυκτερεύσεις Ελλήνων Τουριστών στο Εσωτερικό και στο Εξωτερικό, 2008 και 2018 ...	83
Διάγραμμα 4.23 Εξέλιξη Δαπανών Ημεδαπών Τουριστών στο Εσωτερικό και το Εξωτερικό. 2008-2018.....	84
Διάγραμμα 4.24 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης σε Επιλεγμένους Κλάδους Οικονομικής Δραστηριότητας, 2008-2018	86
Διάγραμμα 4.25 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης σε Επιλεγμένους Κλάδους Οικονομικής Δραστηριότητας, Γ΄ Τρίμηνο, 2008-2018	88
Διάγραμμα 5.1 Διαχρονική Εξέλιξη Ξενοδοχειακού Δυναμικού, 2008-2018 ...	91
Διάγραμμα 5.2 Διαχρονική Εξέλιξη της Σύνθεσης του Ξενοδοχειακού Δυναμικού, 2008-2018 (δωμάτια).....	93
Διάγραμμα 5.3 Διαχρονική Εξέλιξη Ξενοδοχείων 5 Αστέρων, 2008-2018 (μονάδες, δωμάτια)	94
Διάγραμμα 5.4 Μέσο Μέγεθος Ξενοδοχείων 5*, 4* και 3*, Διαχρονική Εξέλιξη 2008-2018.....	95
Διάγραμμα 5.5 Περιφερειακή Κατανομή Ξενοδοχειακού Δυναμικού, 2018.....	96
Διάγραμμα 5.6 Μεταβολές Ξενοδοχειακού Δυναμικού ανά Περιφέρεια, 2008-2018.....	98
Διάγραμμα 5.7 Μεριδία Ξενοδοχειακού Δυναμικού σε Επιλεγμένες Νησιωτικές Περιφέρειες, 2008-2018 (σε δωμάτια)	101
Διάγραμμα 5.8 Μεριδία Ξενοδοχειακού Δυναμικού σε Αττική και Κεντρική Μακεδονία, 2008-2018 (σε δωμάτια)	102

Διάγραμμα 5.9 Σύνθεση Ξενοδοχειακού Δυναμικού σε Επιλεγμένες Νησιωτικές Περιφέρειες, 2008 και 2018 (σε δωμάτια)	104
Διάγραμμα 5.10 Σύνθεση Ξενοδοχειακού Δυναμικού σε Αττική και Κεντρική Μακεδονία, 2008 και 2018 (σε δωμάτια)	104
Διάγραμμα 5.11 Περιφέρειες με τα Περισσότερα Ξενοδοχεία 5*, 2008 και 2018.....	105
Διάγραμμα 6.1 Περιοχές κάλυψης του Πληθυσμού από το Μητρώο.....	116
Διάγραμμα 6.2 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία (2008-2018).....	124
Διάγραμμα 6.3 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία (Ετήσιες Ποσοστιαίες μεταβολές, %).....	127
Διάγραμμα 6.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ: Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία (2008-2018).....	127
Διάγραμμα 6.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία (Ετήσιες Ποσοστιαίες μεταβολές, %).....	128
Διάγραμμα 6.6 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ: Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία (2008-2018).....	129
Διάγραμμα 6.7 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία (Ετήσιες Ποσοστιαίες μεταβολές, %).....	130
Διάγραμμα 6.8 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία (2008-2018)	130
Διάγραμμα 6.9 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία (Ετήσιες Ποσοστιαίες μεταβολές, %).....	131
Διάγραμμα 6.10 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ: Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία (2008-2018)	131
Διάγραμμα 6.11 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία (Ετήσιες Ποσοστιαίες μεταβολές, %)	132
Διάγραμμα 6.12 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ: Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία (2008-2018)	133
Διάγραμμα 6.13 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία (Ετήσιες Ποσοστιαίες μεταβολές, %)	134
Διάγραμμα 6.14 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ: Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία (2008-2018)	134
Διάγραμμα 6.15 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία (Ετήσιες Ποσοστιαίες μεταβολές, %)	136
Διάγραμμα 6.16 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία (2008-2018)	136

Διάγραμμα 6.17 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία (Ετήσιες Ποσοστιαίες μεταβολές, %)	137
Διάγραμμα 6.18 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ: Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία (2008-2018)	138
Διάγραμμα 6.19 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (χωρίς Αττική): Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία (Ετήσιες Ποσοστιαίες μεταβολές, %)	139
Διάγραμμα 6.20 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (χωρίς Αττική): Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία (2008-2018).....	139
Πίνακας 6.11 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Πληρότητας στα Ξενοδοχεία, ανά Περιφέρεια, Αύγουστος 2008-2018	141
Διάγραμμα 6.21 Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος (Μάιος 2008-2018).....	146
Διάγραμμα 6.22 Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος (Αύγουστος 2008-2018)	146
Διάγραμμα 6.23 Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία (Μάιος 2008-2018).....	148
Διάγραμμα 6.24 Μέση Πληρότητα στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία (Αύγουστος 2008-2018).....	149
Διάγραμμα 6.25 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου (2008-2018).....	150
Διάγραμμα 6.26 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ: Μέση Τιμή Δίκλινου Δωματίου (Μάιος-Αύγουστος 2008-2018)	153
Διάγραμμα 6.27 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου (%μεταβολές, 2008-2018)	154
Διάγραμμα 6.28 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ: Μέση Τιμή Δίκλινου Δωματίου (Μάιος-Αύγουστος 2008-2018)	155
Διάγραμμα 6.29 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου (%μεταβολές, 2008-2018)	155
Διάγραμμα 6.30 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: Μέση Τιμή Δίκλινου Δωματίου (Μάιος-Αύγουστος 2008-2018)	156
Διάγραμμα 6.31 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου (%μεταβολές, 2008-2018)	157
Διάγραμμα 6.32 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ: Μέση Τιμή Δίκλινου Δωματίου (Μάιος-Αύγουστος 2008-2018)	158
Διάγραμμα 6.33 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου (%μεταβολές, 2008-2018)	158
Διάγραμμα 6.34 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ: Μέση Τιμή Δίκλινου Δωματίου (Μάιος-Αύγουστος 2008-2018).....	159

Διάγραμμα 6.35 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου (%μεταβολές, 2008-2018).....	160
Διάγραμμα 6.36 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ: Μέση Τιμή Δίκλινου Δωματίου (Μάιος-Αύγουστος 2008-2018).....	161
Διάγραμμα 6.37 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου (% μεταβολές, 2008-2018).....	161
Διάγραμμα 6.38 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: Μέση Τιμή Δίκλινου Δωματίου (Μάιος-Αύγουστος 2008-2018)	162
Διάγραμμα 6.39 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου (% μεταβολές, 2008-2018)	162
Διάγραμμα 6.40 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ: Μέση Τιμή Δίκλινου Δωματίου (Μάιος-Αύγουστος 2008-2018)	163
Διάγραμμα 6.41 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου (% μεταβολές, 2008-2018)	164
Διάγραμμα 6.42 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: Μέση Τιμή Δίκλινου Δωματίου (Μάιος-Αύγουστος 2008-2018).....	165
Διάγραμμα 6.43 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: Διαχρονική Εξέλιξη Μέσης Τιμής Δίκλινου Δωματίου (%μεταβολές, 2008-2018).....	165
Διάγραμμα 6.44 Μέση Τιμή Δωματίου στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος (Μάιος, 2008-2018).....	169
Διάγραμμα 6.45 Μέση Τιμή Δωματίου στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος (Αύγουστος, 2008-2018).....	172
Διάγραμμα 6.46 Μέση Τιμή Δωματίου στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία (Μάιος, 2008-2018).....	173
Διάγραμμα 6.47 Μέση Τιμή Δωματίου στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία (Αύγουστος, 2008-2018).....	174
Διάγραμμα 6.48 Οι Δείκτες Τιμών Μαΐου, Laspeyres & Paasche, με έτος βάσης το 2008	178
Διάγραμμα 6.49 Οι Δείκτες Τιμών Μαΐου, Laspeyres & Paasche, με βάση το Προηγούμενο Έτος.....	179
Διάγραμμα 6.50 Οι Δείκτες Τιμών Αυγούστου, Laspeyres & Paasche, με έτος βάσης το 2008.....	180
Διάγραμμα 6.51 Οι Δείκτες Τιμών Αυγούστου, Laspeyres & Paasche, με βάση το Προηγούμενο Έτος.....	180
Διάγραμμα 6.52 Οι Δείκτες Πληρότητας Μαΐου, Laspeyres & Paasche, με έτος βάσης το 2008.....	181
Διάγραμμα 6.53 Οι Δείκτες Πληρότητας Μαΐου, Laspeyres & Paasche, με βάση το Προηγούμενο Έτος.....	182
Διάγραμμα 6.54 Οι Δείκτες Πληρότητας Αυγούστου, Laspeyres & Paasche, με έτος βάσης το 2008.....	183

Διάγραμμα 6.56 Μέσο Έσοδο ανά Δωμάτιο στα Ξενοδοχεία (2008-2018).....	187
Διάγραμμα 6.57 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσου Εσόδου ανά Δωμάτιο στα Ξενοδοχεία ανά Κατηγορία (2009-2018).....	188
Διάγραμμα 6.58 Διαχρονική Εξέλιξη Μέσου Εσόδου ανά Δωμάτιο στα Ξενοδοχεία ανά Μέγεθος (2009-2018).....	188
Διάγραμμα 6.59 Διαχρονική Εξέλιξη Τζίρου στα Ξενοδοχεία 5 Περιφερειών (2009-2018).....	192
Διάγραμμα 6.60 Διαχρονική Εξέλιξη Τζίρου στα Ξενοδοχεία 4 Περιφερειών (2009-2018).....	192
Διάγραμμα 6.61 Διαχρονική Εξέλιξη Συνολικού Τζίρου στα Ξενοδοχεία ανά Κατηγορία (2009-2018).....	194
Διάγραμμα 6.62 Διαχρονική Εξέλιξη Συνολικού Τζίρου στα Ξενοδοχεία ανά Μέγεθος (2009-2018).....	195
Διάγραμμα 7.1 Ποσοστιαία Διαχρονική Μεταβολή Απασχόλησης στα Ξενοδοχεία (Μάιος-Αύγουστος 2008-2018).....	198
Διάγραμμα 7.2 Ποσοστιαία Μεταβολή Απασχόλησης ανά Περιφέρεια (Μάιος 2018/08).....	199
Διάγραμμα 7.3 Ποσοστιαία Μεταβολή Απασχόλησης ανά Περιφέρεια (Αύγουστος 2018/08).....	200
Διάγραμμα 7.4 Ποσοστιαία Μεταβολή Απασχόλησης ανά Κατηγορία (Μάιος 2018/08).....	203
Διάγραμμα 7.5 Ποσοστιαία Μεταβολή Απασχόλησης ανά Κατηγορία (Αύγουστος 2018/08).....	203
Διάγραμμα 7.6 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης ανά Μέγεθος (Μάιος 2008-2018).....	204
Διάγραμμα 7.7 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης ανά Μέγεθος (Αύγουστος 2008-2018).....	204
Διάγραμμα 7.8 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης ανά Κατηγορία (Μάιος 2008-2018).....	209
Διάγραμμα 7.9 Διαχρονική Εξέλιξη Απασχόλησης ανά Κατηγορία (Αύγουστος 2008-2018).....	210
Διάγραμμα 7.10 Διαχρονική Εξέλιξη Αριθμού Απασχολούμενων ανά Δωμάτιο, ανά Κατηγορία (Μάιος 2008-2018).....	212
Διάγραμμα 7.11 Διαχρονική Εξέλιξη Αριθμού Απασχολούμενων ανά Δωμάτιο, ανά Κατηγορία (Αύγουστος 2008-2018).....	212
Διάγραμμα 7.12 Διαχρονική Εξέλιξη Αριθμού Απασχολούμενων ανά Φύλο, (Μάιος 2011-2018).....	215
Διάγραμμα 7.13 Διαχρονική Εξέλιξη Αριθμού Απασχολούμενων ανά Φύλο, (Αύγουστος 2011-2018).....	216

Διάγραμμα 7.14 Διαχρονική Εξέλιξη Κόστους Μισθοδοσίας και Τζίρου στα Ξενοδοχεία (2010-2018)	220
Διάγραμμα 7.15 Διαχρονική Εξέλιξη Κόστους Μισθοδοσίας στα Ξενοδοχεία, ανά Κατηγορία (2010-2018)	221
Διάγραμμα 7.16 Διαχρονική Εξέλιξη Κόστους Μισθοδοσίας στα Ξενοδοχεία, ανά Μέγεθος (2010-2018).....	222

Εισαγωγή

Το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1996, με πρωτοβουλία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ) και άλλων φορέων, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο χώρο του τουρισμού, με κύριο σκοπό τη μελέτη του τουριστικού τομέα στην Ελλάδα και σε άλλες ανταγωνίστριες χώρες. Από την ίδρυσή του και ανελλιπώς έως σήμερα το ΙΤΕΠ διεξάγει για λογαριασμό του ΞΕΕ την Ετήσια Έρευνα για τις Επιδόσεις των Ελληνικών Ξενοδοχείων και δημοσιοποιεί τα αποτελέσματά της σε ένα ευρύ κύκλο αποδεκτών. Η έρευνα πεδίου διεξάγεται από τα τέλη Οκτωβρίου ως τα μέσα Δεκεμβρίου και τα αποτελέσματά της παρουσιάζονται στις αρχές του επόμενου έτους, είτε στην γενική συνέλευση του ΞΕΕ, είτε σε ειδική εκδήλωση. Άμεσοι αποδέκτες των αποτελεσμάτων αυτών είναι θεσμικοί φορείς, μέλη της ακαδημαϊκής – ερευνητικής κοινότητας, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και φυσικά οι ίδιοι οι ξενοδόχοι.

Στην αναδιοργάνωση της λειτουργίας του ΙΤΕΠ που έγινε το 2019 επιχειρήθηκε, μεταξύ άλλων, η αναβάθμιση της μεθοδολογίας ανάλυσης των δεδομένων της ετήσιας έρευνας του Ινστιτούτου επάνω σε δύο βασικούς άξονες. Πρώτον, στην ενσωμάτωση σύγχρονων επιστημονικών μεθόδων και τεχνικών για τον έλεγχο ορθότητας δεδομένων (data validation), την εκτίμηση ελλειπουσών τιμών μέσω τεκμαρτών υπολογισμών (imputation), την εισαγωγή λογοεκτιμητριών, τη στάθμιση των αποτελεσμάτων και άλλες. Δεύτερον, στην πλήρη αξιοποίηση της έγκυρης και έγκαιρης πληροφορίας που διαθέτει το Μητρώο

του ΞΕΕ, στο οποίο είναι καταγεγραμμένο το σύνολο των νομίμως λειτουργούντων ξενοδοχείων της χώρας με τα αναλυτικά στοιχεία και τις επίσημες ταξινομήσεις για το καθένα από αυτά. Στα πλούσια και αξιόπιστα αυτά δεδομένα του Μητρώου βασίστηκε ο σχεδιασμός, η δειγματοληψία και η ανάλυση της ετήσιας έρευνας των επιδόσεων των ελληνικών ξενοδοχείων. Η νέα αυτή μεθοδολογία τυποποιήθηκε και ενσωματώθηκε στα υπόλοιπα μεταδομένα της έρευνας (έννοιες, λειτουργικοί ορισμοί, ταξινομήσεις, κάλυψη πληθυσμού, κ.λπ.) τα οποία παρουσιάζονται συνολικά στο κεφάλαιο 6 αυτής της μελέτης.

Η νέα μεθοδολογία εφαρμόστηκε στα δεδομένα της ετήσιας έρευνας από το 2008 έως το 2018. Η συνολική βάση δεδομένων του ΙΤΕΠ ελέγχθηκε ως προς την ορθότητα των δεδομένων, χρονιά προς χρονιά, και εφαρμόστηκαν ομοιογενώς τεκμαρτοί υπολογισμοί, στάθμιση αποτελεσμάτων καθώς και νέες λογοεκτιμήτριες. Τα αποτελέσματα των ερευνών αυτής της περιόδου, που χρονικά συμπίπτει με την περίοδο της Οικονομικής Κρίσης της χώρας μας, παρουσιάζονται συγκριτικά και συνολικά στην παρούσα μελέτη. Ο όρος Οικονομική Κρίση ή απλά Κρίση αναφέρεται στην Ελληνική Χρηματοπιστωτική Κρίση, η οποία επίσημα οριοθετείται από το 2009 έως το 2018. Αυτή είναι και η δεκαετία αναφοράς της μελέτης. Το 2008 συμπεριλήφθηκε στην έρευνα ως έτος βάσης για την εκκίνηση των χρονοσειρών και τον υπολογισμό των δεικτών μεταβολής, ακολουθώντας τις διεθνείς επιστημονικές πρακτικές.

Στο **Κεφάλαιο 2**, δίνεται μία συνοπτική ανάλυση των βασικών μεγεθών του Παγκόσμιου Τουρισμού την περίοδο αναφοράς της μελέτης (2008-2018). Παρουσιάζονται οι τουριστικές αφίξεις και οι εισπράξεις τόσο συνολικά όσο και κατά τις βασικές τουριστικές περιφέρειες, ήτοι Ευρώπη, Ασία-Ειρηνικός, Αμερική, Αφρική και Μέση Ανατολή. Επίσης, καταγράφονται οι ποσοστιαίες μεταβολές των βασικών μεγεθών κατά έτος αλλά και συνολικά για την δεκαετία. Στο **Κεφάλαιο 3**, επιχειρείται η αντίστοιχη ανάλυση των βασικών μεγεθών ανάμεσα στις βασικές ανταγωνίστριες χώρες της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου, αλλά και τα επιμέρους μερίδια αυτών επί του συνόλου των Μεσογειακών χωρών. Οι πηγές των στοιχείων που αναλύθηκαν από την ερευνητική ομάδα του ΙΤΕΠ και παρουσιάζονται στα Κεφάλαια 2 & 3 είναι οι διεθνείς οργανισμοί World Tourism Organization (UNWTO) and World Bank (WB).

Στο **Κεφάλαιο 4**, δίνεται μία παρουσίαση των βασικών μεγεθών του Ελληνικού Τουρισμού (α' μέρος) και της Ελληνικής Ξενοδοχίας (β' μέρος), όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) και συγκεκριμένα από την Έρευνα Συνόρων και από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Τα βασικά μεγέθη του Ελληνικού Τουρισμού που αναλύονται και παρουσιάζονται είναι

οι αφίξεις, οι διανυκτερεύσεις και η διάρκεια παραμονής μη κατοίκων, καθώς και οι εισπράξεις, πληρωμές, δαπάνες ανά ταξίδι και διανυκτέρευση. Επίσης, καταγράφονται οι ποσοστιαίες μεταβολές των βασικών μεγεθών κατά έτος αλλά και συνολικά για την δεκαετία, ενώ για τα έτη 2016-2018 όπου υπάρχουν στοιχεία δίνεται και η περιφερειακή διάσταση αυτών. Η τουριστική κίνηση στα ξενοδοχειακά καταλύματα την περίοδο 2008-2018 όπως αυτή καταγράφεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. παρουσιάζεται στο β' μέρος του κεφαλαίου. Τα μεγέθη που καταγράφονται είναι οι αφίξεις και οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών και ημεδαπών, καθώς και η πληρότητα των καταλυμάτων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εποχικότητα των διανυκτερεύσεων, όπου πέρα από την παρουσίαση των στοιχείων της μηνιαίας κατανομής αυτών υπολογίζεται ο συντελεστής ανισοκατανομής Gini και ο δείκτης συγκέντρωσης Herfindahl-Hirschman (HHI). Επίσης, τα μεγέθη αυτά καταγράφονται και ανά περιφέρεια για όλη την περίοδο αναφοράς της μελέτης. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με τις διανυκτερεύσεις και τις δαπάνες των ημεδαπών τουριστών στο εσωτερικό και το εξωτερικό και με μία συγκριτική παρουσίαση της απασχόλησης σε επιλεγμένους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας τη περίοδο της οικονομικής κρίσης της χώρας.

Στο **Κεφάλαιο 5** παρουσιάζεται μία αυτόνομη μελέτη του ΙΤΕΠ για την εξέλιξη και τα χαρακτηριστικά των ελληνικών ξενοδοχείων την περίοδο 2008-2018. Αξιοποιώντας τα στοιχεία του Μητρώου του ΞΕΕ, η ερευνητική ομάδα του ΙΤΕΠ κατέγραψε και ανέλυσε α) την εξέλιξη του ξενοδοχειακού δυναμικού σε μονάδες και δωμάτια, τόσο συνολικά όσο και ανά κατηγορία (αστέρια) και περιφέρεια β) τα μερίδια των κατηγοριών και των περιφερειών στο ξενοδοχειακό δυναμικό και γ) την εξέλιξη του μεγέθους των ξενοδοχείων (σε δωμάτια), τόσο συνολικά όσο και ανά κατηγορία (αστέρια) και περιφέρεια. Η μελέτη αυτή, που έδειξε μια εντυπωσιακή αύξηση του αριθμού των ξενοδοχείων των μεγάλων κατηγοριών (4* & 5*) με αντίστοιχη μείωση του αριθμού των ξενοδοχείων των μικρότερων κατηγοριών (1* & 2*), αποτελεί τη βάση της ανάλυσης και επεξήγησης των βασικών μεγεθών της Ελληνικής Ξενοδοχίας και της εξέλιξής τους την περίοδο αναφοράς, όπως αυτά καταγράφηκαν στις ετήσιες έρευνες του ΙΤΕΠ και αναλύονται διεξοδικά στα επόμενα κεφάλαια.

Στα δύο επόμενα κεφάλαια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ετήσιας έρευνας του ΙΤΕΠ για τις χρονιές 2008 έως 2018. Συγκεκριμένα, στο **Κεφάλαιο 6** παρουσιάζεται αρχικά η ταυτότητα και η μεθοδολογία της έρευνας και στη συνέχεια η ανάλυση των βασικών μεγεθών της Ελληνικής Ξενοδοχίας, η τιμή διάθεσης, η πληρότητα, το μέσο έσοδο ανά δωμάτιο και ο τζίρος των ξενοδοχειακών μονάδων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάλυση των χρονοσειρών,

στον υπολογισμό σταθμικών αριθμοδεικτών και στην επεξήγηση των αποτελεσμάτων. Στο **Κεφάλαιο 7** αναλύεται η διαχρονική εξέλιξη της απασχόλησης αλλά και του κόστους μισθοδοσίας στα ελληνικά ξενοδοχεία, τόσο συνολικά όσο και ανά κατηγορία και περιφέρεια. Η μελέτη ολοκληρώνεται με τα γενικά συμπεράσματα, όπως αυτά συνοπτικά δίνονται στο **Κεφάλαιο 8**.